

*Szolnoki Tudományos Közlemények XI.
Szolnok, 2007.*

BOLL ANIKÓ¹

TESTVÉRVÁROSI KAPCSOLATOK JELENTŐSÉGE KISTÉRSÉGI TELEPÜLÉSEKNÉL MARKETING SZEMMEL

I. TESTVÉRTELEPÜLÉSI KAPCSOLATOK, MINT A VÁROSMARKETING EGYIK LEHETSÉGES ESZKÖZE

I.1. A VÁROSMARKETING SZEREPE

A települések egy olyan nemzeti és nemzetközi szintű versenyszférában találták magukat, ahol cél a város vonzóvá tétele, vállalkozóknak befektetői céllal, több munkahely teremtéssel, magas kvalifikációval rendelkező munkaerők letelepedésével, turisták, kongresszusok vonzásával, és ezáltal minél több támogatási összeg hozzájárulásával a tudomány és fejlesztések területén. A nyugati társadalmaknál már a 80-as évek óta egyre nagyobb jelentőséggel bír a városmarketing fogalma. A városmarketing egy olyan, Magyarországon még ritkán gyakorolt marketing eszköz, melyet a magyar nyelvű irodalmakban is alig találunk, inkább településmarketing néven gyakoribb a kifejtése.

Mint tudjuk a városmarketingnek több területe is van, ide tartozik a City-, városrész-, Turizmus-, B2B –marketing stb. A lehetséges célcsoportoknál megkülönböztetünk belső “vevőket” (a város polgárait, a helyi gazdaságot, vagyis **Belső Marketing = Identitás**) és a külső “vevőket” (a potenciális befektetőket, turistákat, vagyis egy **Külső Marketing = Imázs**).

A település/város minden polgára, akinek a szíve ügye a lakóhelye fejlődése, aktív szereplője kell, hogy legyen a városmarketingnek. Elengedhetetlen szereplői viszont a gazdaság, a politika, a hivatalok, intézmények és egyesületek döntéshozói. A legjobb nemzetközi példák estében munkacsoportok működnek, melynek szereplői az imént említett körökből tevődnek össze.

A kibővült Európai Unióval a lehetőségeink is megnövekedtek, hogy egy egységes Európa létrejöttét támogassuk. Ennek egyik legjobb eszköze városmarketing szemszögből a nemzetközi kapcsolatok kialakítása különböző országok városai és települései között. Ennek egyik legerőteljesebb formája a testvér-települési kapcsolatok kiépítése.

¹ Szent István Egyetem, PhD hallgató
2103 Gödöllő, Páter Károly u. 1.
aniko.r@gmx.net

II. TESTVÉRVÁROSOK

II. 1. EGYMÁST JOBBAN MEGISMERNI ÉS MEGÉRTENI...

...ez volt az eredeti ötlet, amely már közvetlenül a II. világháború után megszületett. Ez az innováció ma európai városokat, településeket hoz közelebb egymáshoz és gondoskodik a polgárok közötti kapcsolatokról.

A települések közötti kapcsolatok lehetőséget nyújtanak, hogy az európai országok minél többet megismerhessenek egymásról, beszélhessenek egymással, tapasztalatokat kicserélhessenek, és közös érdeklődéssel dolgozhassanak fel különböző témákat projekteken belül, mint az integráció, környezetvédelem, gazdasági fejlődés és a kulturális sokszínűség.

A testvérvárosi kapcsolatokat népek széles körei támogatják, így egy jelentős hozzájárulást jelent az uniós polgárrá válás folyamatában. Az Európai Bizottság monetárisan is támogatja a különböző rendezvényeket, amelyek aktuális európai témákat feldolgozva továbbképző jellegűek, előnyt élveznek azok testvérvárosi, -települési kapcsolatok, ahol az egyik fél a legutóbb csatlakozott országok közül való, hátrányos helyzetű, kistérségi települések projektjei, multilaterális rendezvények és projektek melyek hátrányos helyzetű fiatalokat és csoportokat ölelnek fel.

Ez az EU-s támogatási program 1989-ben létesült az Európai Parlament javaslatára, hatalmas érdeklődést követve 2006-ban már a bizottság több mint 2450 kérvényt dolgozott fel.

Minden évben kiválasztják a tíz legjobb projektet, akik „A testvérvárosok arany csillaga“ kitüntetést kapják meg.

II. 2. AKTÍV EURÓPAI POLGÁRSÁG – „AZ ARANY CSILLAGOK“-AT 2006 SZEPTEMBERÉBEN NYÚJTOTTÁK JOGOS TULAJDONOSAIKNAK ÁT

Polgármesterek és városok képviselői, valamint polgári szervezetek találkoztak az „Európa a polgárokért“ fórumon Európa minden tájáról. A diskuszió középpontjában az európai polgárok Európai Unióhoz való csatlakozása ebben a kérdésben való részvétele állt. A rendezvény főpontja az „Arany csillagok“ díj átadása volt, melyet hat testvérvárosi kapcsolatbeli projekt és öt civilszervezetek által lefolytatott projekt nyert el.

„Civilszervezetek általi és testvérvárosi projektek kimondottan hatásos lehetőségnek bizonyultak, hogy kézzelfoghatóan nyilvánvalóvá tegyék a polgároknak, mit is jelent Európa“, magyarázta Ján Figel, az Általános és Szakmai képzés, valamint Kultúra és Többnyelvűség Európai Unió biztosa. „Sajnos, sok ember életében ez a szó: Európa, nem sok jelentőséggel bír, pedig ha máshol nem is, de a mindennapok kereskedelmében folyton találkozunk vele. Nagy örömmel tölt el, hogy a mai napon az „Arany csillagok“ díját annak adhatom át, aki megérdemli. Önök egy nagyon értékes teljesítménnyel járultak hozzá, hogy az európaiak az „Európa“ szóhoz közelebb kerüljenek“.

Az „Arany csillagok“ díj kitüntetettjei 2006-ban a következő Testvérvárosi projektek voltak:

- Nancy (FR): Előítételek és valóság – egy többéves színházi projekt fiatal európaiaknak
- Siedlce (PL): Európa, egy család – végre együtt
- Zierenberg (DE): Igen a sportnak – Nem a drognak, erőszak és rasszizmus
- Ontinyent (ES): Egy új kapcsolat, mint híd észak és dél között

- Leeds (UK): Képzési kapcsolatok támogatása régi és új tagállamok között
- Them (DK): Lett-dán baráti hét

A Civilszervezetek projektjei közül is említék:

- Európai érintkezések csoportja (CZ): Nők egy toleráns, multikulturális és multivallásos Európáért
- Fiatal keresztény munkások Nemzetközi Koordinációja (PL): Hátrányos helyzetű fiatal munkások egy szociális kirekesztésmentes Európáért
- A reális Málta barátai (MT): Európa új polgárai! Vitakör és nemzetközi Műhelyvita a TV-ben
- Szociális és Gazdasági Fejlesztési Centrum (PL): Viták, kényes témák és aktivitás Európa témához
- Ciprusi Munkások Szövetsége, SEK (CY): Fiatalok, és a kibővült Európa

II. 3. EREDMÉNYEK A GYAKORLATBAN

Íme néhány példa a nyertesek közül:

2.3.1 Nancy (FR): Előítéletek és valóság – egy többéves színházi projekt fiatal európaiaknak

Ennek a projektnek a résztvevői egy öt napos intenzív program szereplői voltak, és ez idő alatt drámai technikákat sajátítottak el, megtanultak többnemzetiségű projektben közösen együttműködni, amely projektnek fogyatékos tagjai is voltak.

Tapasztalataikat a nagyközönséggel is megosztották. A francia Nancy, a német Karlsruhe és a lengyel Lublin városok azzal az ötlettel közeledtek egymáshoz, hogy egy hármas testvérvárosi projekt keretében színházi együttműködést hozzanak létre. Mindhárom város egyetemi színháza kidolgozott egy közös programot, amelyben a négy találkozó közül az első Nancyban került megrendezésre 2004. decemberében.

Minden városból 10 diák vett részt a projektben, köztük fogyatékosak is Nancyból. Ez a program műhelymunkákból, kulturális programból és előadásokból állt. A témák megvalósítása a mindennapok voltak, hogyan boldogulnak más európai országok az előítéletekkel, elsősorban a nemzeti sztereotípusokkal. A találkozó utolsó estéjén befejezőként bemutattak közösen a nagyközönségnek egy drámát.

Harminchat résztvevő dolgozott intenzíven ebben az öt napban. Minden reggel háromórás dráma-oktatásban vettek részt a diákok, amit sikeresen francia, német és lengyel drámatanárok és profi színészek tartottak. Délutánonként az "Előítéletek és valóság" témáján dolgoztak, a bűcsüest előkészítése keretében. Ennek a közös igyekezetnek az eredményeként előadták a

“Masquerade of prejudices” (Az előítéletek álarcosbálja) című darabot, melyet a televízió is sugárzott az előítéletek sorozatában.

A műhelymunkák a francia, német és lengyel sztereotípusok azonosítására, és megformálására fókuszáltak mondanójukat. Soha nem alkalmazták az angol nyelvet, mint közös nyelvet, hanem mindenki a saját nyelvén fejezte ki magát. Az interpretációk mindig lehetőséget adtak arra, hogy bármilyen nyelvi félreértések keletkezzenek. Az előadások lehetőséget kínáltak további fejlesztésre, így 2005 és 2006 között több találkozásra került sor Karlsruhéban és Lublinban.

2.3.2 Zierenberg (DE): IGEN a sportnak – NEM a drognak, erőszak és rasszizmus

Ez a testvérvárosi kezdeményezés az „Európai év - Képzés a sport felhasználásával“ keretén belül született az Európai Unió támogatásával 2004-ben. A projekt mutatja, milyen fontos szerepet játszanak a társadalmunkban a fiatalok. Ez a nagy jelentőséggel bíró esemény továbbá bemutatja, mennyire képesek a fiatalok az előítéletek, diszkrimináció elleni védekezés értelmét értékelni, és a toleranciát előtérbe helyezve a sport révén mindezt felfedezni.

Ez a hosszú távú projekt 1999-ben kezdődött. Két város, Gattatico (Olaszország) és Zierenberg (Németország) számos fiataljai vettek benne részt műhelymunkák keretében, ahol azt tárgyalták, hogy hogyan lehet a sportot, mint alternatív szórakozási lehetőséget a drog és alkohol elleni küzdelemben felhasználni, ezáltal a rasszizmus és gyűlölet visszaszorítását igazságossággal és toleranciával leküzdeni.

Az első találkozásra 2004-ben került Gattatico-ban sor, majd egy évvel később Zierenbergben. Mindkét találkozáson nagy számban voltak látogatók a rendőrségtől, hivatali tisztviselők, helyi iskolák. Az események nagyobb jelentőséggel való elbírálásában nagy szerepet játszott, hogy neves politikusok is megjelentek.

A projekt lényegét egy üzenet tükrözi, “Mondj **IGEN**t a sportnak – és **NEM**et a drognak”. A rendezvény keretén belül nagy eseményű utcai-focibajnokságot szerveztek, egy csapatba tömörülve kihívták a helyi amerikai iskolát focibajnokságra.

2.3.3. Európai érintkezések csoportja (CZ): Nők egy toleráns, multikulturális és multivallásos Európáért

Mint minden jó show-mester, nem véletlen hagytam ezt a projektet legutoljára bemutatásra. Nagyon elnyerte a tetszésemet a tartalma, mivel úgy gondolom, az esélyegyenlőségnek egyre több teret kell adni az érvényesüléshez.

A bevándorló és etikai kisebbséghez tartozó nők játsszák a legfőbb szerepet a szociális környezetükben való beilleszkedésnél. Több szervezet, az élükön az Európai érintkezések

csoportja csehországi képviselőjével vettek részt egy rendezvényen, melynek témája a bevándorló, kisebbséghez tartozó, hátrányos helyzetű nők helyzete volt. Ennek az ötnapos szemináriumnak a címe a következő volt: “ A nők szellemi értéke, mint kulcs a toleráns, multikulturális és multivallásos Európához. Az etikai kisebbségi csoportokon belül a nők mindennapos élete Európában.” Mindez 2005 áprilisában került Csehországban megrendezésre. Több mint 60 hölgy szólalt fel előadás, plenáris ülések, műhelyviták keretében. A hölgyek a következő országok képviselőjében érkeztek: Afganisztán, Angola, Belaruszia, Kongo, Kapváros, Kenya, Chile, Grúzia, India, Indonézia, Irán, Kirgizisztán, Marokkó, Filip-szigetek, Surinam, Ukrajna, Üzbegisztán, a volt Jugoszlávia tagállamaiból. Az ő munkáikat nyilvánosságra hozták egy Memorandum formájában cseh, angol és dán nyelven.

A projekt célja, hogy segítsen felvenni a kapcsolatot hátrányos helyzetű nők között, és kézzel a szervezeteket újabb aktivitások felvételére a jövőben mind helyben, mind nemzetközi szinten. És bárhol, bármilyen formában kövessék ezt a rendezvényt további találkozók, szemináriumok multikulturális szinten.

2.4. Egy magyarországi kistérségi példa marketing szemszögből

2.4.1 Besenyszög testvér-települési kapcsolata

Egy ködös, őszi napon 2003-ban megkereste a besenyszögi polgármestert egy „messziről” jött lány azzal a céllal, hogy hazatelepülése révén szívesen segíti a községet az első testvértelepülési kapcsolat létrehozásában. Az ötlet magyarázata nagyon egyszerű volt. Hosszú évekig élt Németországban és minden alkalommal, amikor feltették neki a kérdést: “Milyenek a németek, milyen ott élni?”, úgy gondolta, megadja a lehetőséget olyan embereknek, akik talán még soha nem jártak külföldön, és csak elmesélésekből ismerik az “idegeneket”, tapasztalják meg a saját bőrükön.

A polgármester nagyon nyitottan fogadta az elképzelést. A kapcsolatfelvétel egy meghívással kezdődött, mely az Európai Uniótól (Brussels, Education, Audiovisual and Culture Executive Agency(EACEA) Unit Citizenship Town Twinning Applications) elnyert pályázati összeggel 2004-ben létre is jött.

Az érdekessége ennek a kapcsolatnak abban rejlik, hogy Magyarországon a legtöbb testvértelepülési kapcsolat nagyobb városok között vagy megyei szinten zajlik.

A Weidenbachból érkező német delegáció 99%-a soha nem járt Magyarországon. A vendégek fogadását makro- és mikrokörnyezeti változások kísérték. A községben nagyobb intenzitással folytatódott a már elkezdett munkálatok: az úthálózat kiépítése, a csatornázás és a Kulturház felújítása. Az egyéni családok is szépítették lakókörnyezetüket kívül, belül. Szervezték a programokat, amelyben közelebb kerültek egymáshoz, hiszen ilyen közös összefogás már régen nem volt Besenyszögön. Az előkészületi megbeszélésnél többször kellett hangsúlyozni, hogy ne igyekezzenek olyan körülményeket a vendégeknek teremteni, mint elképzelésük szerint otthon megszokták. A testvértelepülési kapcsolatok lényege épp abban rejlik, hogy a családoknál való elszállásoláskor lehetőség van a helyi szokások betekintésére.

Hirtelen kialakult a község helyzetelemzése városmarketing szempontból, eddig alig ismert, ám már nagyon régóta működő civil szervezetek léptek egymással kapcsolatba. Azóta hagyománnyá vált, hogy két évente utaznak a besenyszögiek Weidenbachba, és a páros években jönnek a németek Besenyszögre. Minden találkozás programját egy "konferencia" vagy Workshop gazdagítja, amikor a legkülönbözőbb témákat vetik fel az esélyegyenlőségtől kezdve a kisebbség helyzetéig.

A következő évben a besenyszögiek látogatták meg a német kisvárost. Először ültek egy buszba, és utaztak ilyen felállásban külföldre. Kiváló hangulat uralkodott a buszon végig. Természetesen megtapasztalhatták, hogy a német családok más szokásokkal bírnak, mindez viszont nem volt egyáltalán akadály ahhoz, hogy jól érezzék magukat.

2.4.2. Testvértelepülési kapcsolatok hatása a városmarketingre

A városmarketinget nem az önkormányzati szervek gyakorolják egyedül, ez nem termékgyártás. Városmarketing szempontból a terméket a város alkotja, melyet "el kell adni". Alulról épülő tevékenység, melyben a hivatali szervek azt az ösztönző tevékenységet látják el, amikor segítik a lakosság kommunikációját. Ilyenkor egy magasabb fejlettségi szintről beszélhetünk abban az esetben, ha a lakók félretesznek minden előítéletet, vallási és párt-hovatartozási érdekeltséget. A lakóhelyünk imázsát mi alkotjuk. Ha valaki a saját lakóhelyéről negatívan vélekedik, azzal egy egyfajta önkritikát gyakorol.

Megjelennek addig kistérségeknél nem használt marketing eszközök, promóciós anyagok (prospektus, CD – településbemutató). Az archíválás szempontjából fényképek, beszámolók kerülnek egy később felhasználásra kerülő dossziéba.

A legaktívabb a kapcsolattartás a kulturális területen. A kultúra jó összekötő híd az emberek közti kapcsolatteremtésben, a kulturális rendezvények keretein belül az emberek megismerkednek egymással, mely alapja lehet egyéb területeken is a kapcsolatok kialakulásának.

Ezt követően a sport és hagyományőrzés területei jelennek meg. A civil szervezetek együttműködése, az ifjúsági kapcsolatok és az intézményi együttműködések követik a fentieket a sorban, az együttműködések, valamint említésre méltóak az oktatási kapcsolatok. Csereüldötést az iskola szervez kezdettől fogva, azzal a céllal, hogy a magyar iskolások így saját hazájukat, környezetüket is megismerik.

A települések közötti kapcsolatok segíthetik a gazdasági fejlődést is, üzleti partnerek veszik fel a kapcsolatot egymással, szaktanácsadás, gyakorlati módszerek területén lehet intenzív a cserefolyamat.

III. ÖSSZEGZÉS

Nagy érdeklődést tanúsítottak az Európai Unió tagállamai a projektek iránt. Tekintettel a hatékonyságukra, lehetnének többen is. Hatalmas területet ölel fel, majd minden lehetséges dimenzióját az EU-nak érinti. A testvértelepülési kapcsolatok általában az elején a kultúra és az oktatásnál találnak hasonló érdeklődéssel bírókat. A következőkben ez kiterjedhet az ifjúság, sport, valamint olyan témákra, gondokra mely a településeket közvetlenül érinti; környezetvédelem, fogyatékkal élők integrálása, bűnmegelőzés, kábítószer elleni harc. A felnőttoktatásban is megjelenik az érdeklődés a nyelvtanulás, könyvtárhasználat iránt. Hiszen így nagyobb az érdeklődés a földrajz iránt is. 2002-ben 1306 projekt létesült az EU támogatásával.

Az anyagot az internetről töltöttem le: www.eu.int/towntwinning.com